

TARİH VE ZAMAN

TARİH NEDİR?

Tarih geçmişin bilimidir.

TARİHİN KONUSU NEDİR?

Tarihin konusu insandır.

TARİHİ OLAY NEDİR?

Tarihi olay geçmişte kısa sürede meydana gelen değişikliktir.

TARİHİ DİĞER BİLİMLERDEN AYIRAN ÖZELLİĞİ NEDİR?

Tekrar edilemez deney ve gözlem yapılamaz.

KAYNAK NEDİR?

Tarihi belge tarihe, kaynaklık eden her türlü malzeme

Birinci el kaynaklar (Ana kaynak)

Olayın geçtiği döneme ait belge: Kitabe, abide, arkeolojik buluntu, para

İkinci el kaynaklar

Geçmiş dönemin kaynaklarından faydalanılarak meydana getirilen eserlerdir.

TARİHİ KAYNAKLARI TÜRLERİNE GÖRE KAÇA AYIRIYORUZ?

Sözlü kaynaklar:

Efsaneler, destanlar, hikayeler, mitoslar, şiirler, atasözleri vb.

Yazılı kaynaklar

Kitabeler, şecereler, fermanlar, anlaşmalar, hatıralar, otobiyografiler.

Görsel ve işitsel kaynaklar

Resimler, fotoğraflar, filmler, minyatürler, ses kasetleri

Tarihi kalıntılar

Arkeolojik kalıntılar, binalar, silahlar, giysiler, ev eşyaları

TARİHE YARDIMCI BİLİM DALLARI HANGİLERİDİR?

Coğrafya, (Yeryüzü bilimi)

Arkeoloji, (Kazı bilimi)

Kronoloji, (Zaman bilimi)

Diplomasi, (Belgeler bilimi)

Heraldik, (Arma bilimi)

Etnoğrafya, (kültür bilimi)

Antropoloji, (Irk bilimi)

Nümizmatik, (Para bilimi)

Paleoğrafya, (Eski yazı bilimi)

Epigrafya, (Anıtlar ve kitabeler bilimi)

Filoloji, (Dil bilimi)

Kimya, (Karbon 14)

NEDEN TARİH?

Geçmişini ve diğer toplumları tanınmasını sağlar.

Bireylerde empati duygusunu geliştirir.

Tarih bilmeyenler hafızasını kaybetmiş gibidir.

Milletlerin ortak hafızasıdır.

Millî bir kimliğin oluşmasında önemli rol oynar

Bir toplumda devamlılık sağlar.

Bireylerde, toplumsal birlikteliği sağlar.

Kişinin kendi milletine aidiyet duygusuyla bağlanmasını sağlar

İnsanın dünyada meydana gelen değişmelere uyum sağlamasına yardımcı olur.

İnsanın kendini tanınmasını sağlar.

Bireylerde çok yönlü düşünme yeteneğini geliştirir.

Millî bilinci oluşturur.

Toplumdaki manevi değerlerin gelişmesinde rol oynar.

TARİHE NEREDEN BAKILMALI?

*Tarihî olaylar ele alınırken objektif yani tarafsız olunmalı tarihî bilgileri kendi döneminin şartlarına göre değerlendirmelidir. Uzun yıllar önce yaşanmış bir olayı bugünün bakış açısı ve değer yargılarıyla ele almak doğru değildir.

TAKVİM NEDİR?

Zamanı gün, hafta, ay ve yıllara bölme işidir.

TÜRKLER HANGİ TAKVİMLERİ KULLANDILAR?

On iki hayvanlı Türk takvimi

Hicri takvim

Celali takvim

Rumi takvim

Miladi takvim

MÖ 43:1.yüzyıl,2.yarı ,3.çeyrek

M.Ö 220: 3.yüzyıl,2.yarı,4.çeyrek

571: 6.yüzyıl,2.yarı,3.çeyrek

1071: : 11.yüzyıl,2.yarı,3.çeyrek

2021: 21.yüzyıl,1.yarı,1.çeyrek

İNSANLIĞIN İLK DÖNEMLERİ

Tarih yazı ile başlar. Yazı bulunmadan önceki dönemlere tarih öncesi denir. Yazının icadından önceki dönem olan tarih öncesi dönemler sınıflandırılırken **insanların kullanmış oldukları aletler belirleyici olmuştur.**

İstanbul, Yarımburgaz Mağarasası Anadolu da bilinen en eski yerleşmedir.

TÜRKİYEDE TARİH ÖNCESİ DÖNEMLERİ AYDINLATAN MERKEZLER

Diyarbakır, Çayönü

Konya, Çatalhöyük

Urfa, Göbeklitepe (dünyanın en eski tapınağı) Tarihi bilgilerin değişebildiğinin en güzel kanıtıdır.

YAZININ GELİŞİMİ

İlk Çağ'da Mezopotamya'da Sümerler mö 3200 de **çivi yazısı** denilen ilk yazıyı icat etmişlerdir. Yazının icadı tarihî devirlerin başlangıcı kabul edilir. İnsanlar yazı sayesinde bilgi birikimlerini farklı toplumlara aktarmayı başarmışlardır.

Mısırlılar **Hiyoroglif denilen** kendilerine özgü resim yazısını kullandılar. Fenikeliler ise günümüz **Latin alfabesinin** temelini attılar. Bu alfabeden daha sonra **Latin alfabesi** doğmuştur. Bu alfabenin gelişimine İonyalılar, Romalılar ve Yunanlılar da katkıda bulundular. Yazı sayesinde kültür aktarımı kolaylaşarak süreklilik kazandı.

KADİM DÜNYADA BİLİMLER

Mısır, İran, Arap Yunan, Çin, Hint ve Türk uygarlıkları ve bilim insanlarının çalışmaları medeniyetlerin gelişmesine katkı sağlamıştır.

Strabon Anadolu ve çevresinde yaptığı gezilerle "Coğrafya" isimli eseri yazmıştır.

Coğrafya biliminin kurucusu Eratosthenes'dir.

Tıbbın kurucusu Hipokrat

Tarihin babası ise Herodot'tur.

İLKÇAĞ MEDENİYETLERİ

Mısır medeniyeti

- MÖ 4000 lerde Nil Nehri etrafında doğan Mısır medeniyeti İlk Çağ'daki en büyük medeniyetlerden biridir.
- Hiyeroglif yazısını geliştirdiler.
- Nom denilen şehir devletleri halinde yaşadılar.
- Papirüs denilen kâğıdı buldular
- Mumyalama sayesinde anatomi, tıp ve eczacılıkta ilerlediler.
- Pi sayısını 3,16 olarak hesaplamışlar.
- Firavun denilen krallarının adına piramit adı verilen anıt mezarlar yapmışlar.
- Mısırlılar, güneş takvimini buldular, yılı 365 gün olarak hesaplamış ve bir günü 24 saate böldüler.

ÇİN MEDENİYETİ

- Tarihleri MÖ 4000'lere dayanır.
- Barut, pusula, kâğıt, mürekkep ve matbaayı icat etmiştir.
- *Günümüzde geleneksel tıbbın tedavi yöntemleri olan masaj ve akupunkturu kullanmışlardır.
- Mimari heykeltçilik, resim, cam, seramik sanatlarında ileri gittiler.

HİNT MEDENİYETİ

- MÖ3000 İNDUS Nehri HARAPPA ilk uygarlık merkezidir.
- *En eski notalama yöntemini bulmuşlardır.
- *MAHABBARATA ve RAMAYANA en ünlü destanlarıdır.

DOĞU AKDENİZ MEDENİYETLERİ

FENİKELİLER

İlkçağda kolonicilik hareketini Fenikeliler başlattı.

Fenike alfabesini geliştirdiler

- *Bu alfabeyi daha sonra Yunanlılar ve Romalılar geliştirdi bugünkü Latin alfabesi oluştu.
- *Cam imalatını başlatmışlar.

İBRANİLER(İSRAİLOĞULLARI)

- İbraniler tek tanrılı din (İbranilik)inancını benimsemiştir.

- Dünyada ilk tek tanrı inancı İbranilerde görülür.
- Kitapları Tevrat ve peygamberleri Hz. Musa'dır.

MEZOPOTAMYA MEDENİYETLERİ

SÜMERLER

- MÖ 3200'de çivi yazısını buldular.
- "Ziggurat"ları inşa ettiler
- Astronomi alanında ilerlediler
- Sümer Kralı Urkagina, MÖ 2375'te tarihte bilinen ilk yazılı kanunları çıkardı
- Ay ve Güneş tutulmalarını hesapladılar.
- *Bir yılın uzunluğunu buldular 365 gün 6 saat
- Ay yılı esasına göre takvim hazırladılar
- Gilgamiş, Tufan ve yaratılış destanlarını yazdılar.
- **BABİLLER**
- Mimaride geliştirdiler, Babil Kulesi ve Babil'in Asma Bahçeleri gibi eserler inşa ettiler.
- Hammurabi Kanunlarını hazırladılar. (İlk Anayasa)

ASURLULAR

- *Kara ticareti koloniciliği yaptılar.
- * Asurlular, Sümerlerden öğrendikleri yazıyı Anadolu'ya getirdi ve burada tarih çağlarının başlamasını sağladılar.
- *Asurlu tüccarlar, başta Kaniş (Kültepe) olmak üzere Anadolu'nun pek çok yerinde pazarlar (Karum)kurdular

EGE VE YUNAN MEDENİYETİ

MÖ 1200-MÖ 337 yıllarını kapsar.

Özgür düşünce ve pozitif bilimlerin temelini attılar.

(Tales, Heraklit, Sokrates, Platon ve Aristo felsefe alanında

Pisagor matematik

Herodot tarih (tarihin babası),

Hipokrat tıp (tibbin babası) alanında çalışmalar da bulundular.

- * Eski Yunan Medeniyetini Dorlar, Akalar, Girit ve Ege oluşturur.
- *POLİS denilen şehir devletlerini kurdular.
- *SOLON sınıf çatışmalarını önlemek için SOLON KANUNLARINI çıkarmıştır.
- *KLİSTENES ise bütün yurttaşlara devlet yönetimine katılma hakkı tanıdı.
- Cumhuriyet ve demokrasinin ilk uygulamalarını yaptılar.
- FENİKE Alfabesine katkıda bulundular Latin alfabesinin gelişmesini sağladılar.
- OLİMPİYATLARI düzenlediler.

İRAN MEDENİYETİ

Sardes'ten başlayıp başkentleri Sus'a kadar uzanan Kral Yolu'nu yaptılar.

Satraplık denilen eyalet sistemini oluşturmuşlardır.

Posta teşkilatı kurdular.

ANADOLU MEDENİYETLERİ

HİTİTLER(MÖ1700-MÖ700)

- Tarihin ilk meşruti krallığını kurdular. (Kızılırmak yayında Çorum yakınındaki HATTUŞAŞ'ta)
- Anal denilen yıllıklar yaptılar. (İlk resmi tarih yazıcılığı)
- İlk yazılı kanunları yaptılar. (Lagaş kralı URUGAKİNA)
- Pankuş adında bir meclis oluşturdular.
- Hititlerde Tavananna denilen kraliçe vardır.
- Hitit Kanunları; evlenme, boşanma, nikâh, nişan gibi aileyle (Medeni Kanun) ilgili konulara yer verilmiştir.
- Hititler kadın hakları il ilgili kanunlar yaptılar.
- MÖ 1280'de Mısır ve Hitit arasında yapılan "Kadeş Barış Antlaşması" bilinen ilk yazılı antlaşmadır.

LİDYALILAR(MÖ687-MÖ546)

- İnsanlık tarihinde ilk kez madeni parayı (sikke) buldular.
- Perslerin kurduğu KRAL YOLU Lidyalıların başkenti SARDES'ten (Manisa);Perslerin başkenti SUS'A kadar uzanmaktaydı.

-

FRİGLER(MÖ800-MÖ676)

- *dünyanın ilk ahşap mobilyalarını çivi kullanmadan yapmayı başardılar.
- *FABL DENİLEN ilk hayvan hikayelerini yaptılar.
- *GORDİON başkentleridir. (Ankara-Polatlı)
- *Özellikle tarım alanında ve dokumacılıkta gelişmişlerdir. (Öküz öldürmenin ve saban kırmanın cezası ölümdü)
- *TAPATES adı verilen halı ve kilimleri dokudular.
- Kızılırmak Sakarya arasına yerleştiler.
- *FİBULA denilen çengelli iğneyi ilk kez icat ettiler.

URARTULAR (MÖ900-MÖ600)

- Başkentleridir. TUŞPA (Van) dır.
- *Taş işçiliğinde geliştiler. Van Kalesi'nin yanında su kanalları, su bentleri ve mezar odaları inşa ettiler.
- *Urartular, maden işlemede ileri gittiler